Praznovanje dneva neodvisnosti

Govor namestnika veleposlanika Davida Burgerja

3. julij 2014, Križanke, Ljubljana

Dober večer, dobrodošli in srečen četrti julij! Prvo vprašanje, ki si ga večina postavlja, približno sto ljudi, me je danes to že vprašalo, je: "Kje je Joe?" Vem, da ste nekateri upali, pa vendar vas moram razočarati – ne, Joe ni bil razglašen za persono non grata. Še vedno je ameriški veleposlanik v Sloveniji, trenutno pa v Washingtonu predseduje panelu ameriškega zunanjega ministrstva, ki odloča o napredovanju najbolj izkušenih ameriških diplomatov. Predsedovanje temu odboru predstavlja veliko čast in priznanje, saj pomeni, da ste se v svoji poklicni poti izkazali s svojo integriteto in dokazali sposobnost dobre presoje. Veleposlanik Mussomeli se bo v Ljubljano vrnil kmalu. Pošilja nam pozdrave ter obžaluje, da danes ni z nami. Prav tako verjetno že vsi veste – potrditi ga mora še senat – da bo naš prihodnji veleposlanik v Sloveniji ugledni karierni diplomat g. Brent Hartley.

Najprej mi dovolite, da se zahvalim našim radodarnim donatorjem – vsem ameriškim in slovenskim podjetjem – ki so omogočili ta dogodek. Posebej bi se rad zahvalil pevkama, glasbenikom in ameriškim marincem. Prav tako bi se zelo rad zahvalil zaposlenim na veleposlaništvu za njihovo trdo delo in trud, da bi bil današnji sprejem uspešen in prijeten.

Na jutrišnji dan, pred 238 leti, je 56 posameznikov podpisalo Deklaracijo o neodvisnosti, in tako pričelo z najstarejšim poskusom samouprave, katerega svoboščine - govora, vere, združevanja - so zapisane v vseh, na demokraciji temelječih, ustanovnih listinah, vključno s slovensko. Upam, da si nocoj lahko vsi vzamemo trenutek, in se spomnimo, kako so te ideje še vedno revolucionarne – dovolj je že, če se ozremo po diktatorjih, ki te pravice še vedno želijo obdržati samo zase.

Ta večer bom izkoristil močno zaščito svobode govora v Sloveniji, pa tudi vašo pregovorno potrpežljivost in vljudnost ter se vzdržal običajnih diplomatskih pripomb o sodelovanju med našima državama. Nisem prepričan, da bi celo jaz pri tem ostal buden! Namesto tega mi dovolite, da sem bolj resen in da iskreno spregovorim o svojih opažanjih, saj sem v letu svojega službovanja v Sloveniji opazil veliko napačnih predstav o tem, kaj zares je ameriška politika v Sloveniji.

Torej, kaj so interesi Amerike v Sloveniji? Zelo preprosto: kot članica Nata in EU, je Slovenija zavezana k najvišjim standardom demokratičnih vrednot in gospodarskih priložnosti za vse državljane. Slovenija je s članstvom v EU in Natu obljubila, da bo ta načela podpirala po vsem

svetu. Naš diplomatski dialog zato poteka na višji ravni. Ni vprašanje, ali Slovenija podpira demokracijo v Ukrajini, Siriji, ali Južnem Sudanu. Vprašanje je, kako našo skupno učinkovitost za doseganje teh ciljev čim bolj povečati. Zaradi tega je članstvo Slovenije v Natu in EU tako pomembno. Članstvo v teh ključnih organizacijah vas dela večje kot ste. V svetovnem merilu ste učinkovitejši in na svetovnem parketu imate močnejši glas.

In kakšni so ameriški interesi v Sloveniji? Tudi to je zelo preprosto: želimo si, da bi dosegli svoj polni gospodarski potencial v evroobmočju - da bi bila Slovenija stabilna in uspešna in bi tako lahko izpolnila svoje obveze v Natu in EU. In na osnovi tega lahko opredelimo določena področja, za katera upamo, da jih bodo vsi Slovenci videli kot prednostna. Ta priporočila smo pripravili kot prijatelji, ampak tudi – če sem odkrit - ker so v našem interesu. Vse, kar bom povedal, bom povedal z vso ponižnostjo in s polnim zavedanjem, da imajo tudi Združene države številne težave. 238 let naše samostojne države nas je naučilo, da nikoli ni končne različice države, ki jo naša ustava imenuje »bolj odlična unija«. Nobena država tega cilja še ni dosegla: skrivnost se skriva v namenu in v potovanju.

Vlade v Sloveniji - leve in desne - so si ena za drugo prizadevale in se trudile, da uresničijo strukturne reforme, potrebne, da bo Slovenija trdno stala na pravi poti. Vaši trenutni ekonomski in politični izzivi poudarjajo pomen sprave v družbi, ki je še vedno razdvojena zaradi zgodovinskih dogodkov 2. svetovne vojne. In kljub nedavni novici, da je Slovenija počasi na poti iz recesije, še vedno ostaja dejstvo, da ima Slovenija ekonomski model značilen za svet v sredini prejšnjega stoletja. Dogodki v zadnjih šestih letih so pokazali, da ta model ni vzdržen. Slovensko gospodarstvo je praktično nadzorovano s strani države - po nekaterih ocenah to velja kar za 70 % gospodarstva. Politično vmešavanje in slabo korporativno upravljanje številnih ključnih podjetij v državni lasti se kaže kot izčrpanost podjetij, ki nimajo dovolj razvojnega kapitala, za priložnosti za trajnostno rast. Privatizacija ne predstavlja edinega odgovora na izzive, prav tako pa ni nevaren tuj projekt, katerega namen je izropati slovenska podjetja in njihove vire. Prodaja podjetij v državni lasti v zasebne roke se je po Evropi in tudi v svetu izkazala kot sila, ki sprosti energijo, ustavarjalnost in priložnosti za vse.

Naš zunanji politični interes je še bolj cvetoča in stabilna zaveznica, s katero bomo še naprej sodelovali pri odgovarjanju na izzive po svetu. To je tisto, kar si Združene države res želijo za Slovenijo. To so naši skupni interesi in naše skupne vrednote. Dovolite mi, da nazdravimo vrednotam, ki nas združujejo: na demokracijo, blaginjo, pravico in svobodo. Na Združene države Amerike in Republiko Slovenijo!